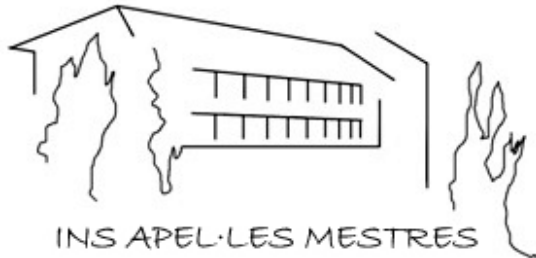

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
INS APEL·LES MESTRES

PROJECTE LINGÜÍSTIC

Darrera actualització al 2013

L'Hospitalet de Llobregat desembre 2013

PROJECTE LINGÜÍSTIC

INTRODUCCIÓ

L'INS Apel·les Mestres es troba situat al barri de Sanfeliu de l'Hospitalet de Llobregat. La població del seu entorn és majoritàriament immigrant de primera o segona generació i castellanoparlant. Aquests darrers anys el nostre centre ha rebut una forta aflluència d'alumnat nouvingut, sobretot de països sud-americans. El Projecte lingüístic del nostre centre, per tant, ha de garantir un tractament de les llengües que doni resposta a la situació sociolingüística de l'alumnat, vetllant per l'ús del català com a vehicle d'ensenyament-aprenentatge i com a llengua de relació en tots els àmbits per tal que l'alumnat pugui assolir una bona competència comunicativa i, en acabar l'educació obligatòria, pugui utilitzar normalment i correctament les dues llengües oficials.

1. ÀMBIT HUMÀ

Professorat

L'INS Apel·les Mestres vetllarà per la difusió entre la comunitat educativa de les ofertes institucionals que fomentin l'ampliació del coneixement de la llengua i cultura catalanes.

Enguany es continua la formació en centre del professorat.

Alumnat

Com és habitual en aquest centre, la majoria de l'alumnat matriculat és castellanoparlant.

Sabem, però, que per a la major part d'ells és normal que l'ensenyament es faci en català. Gairebé tots tenen costum de prendre apunts en català si la classe es fa en català, i de respondre-hi les proves escrites si les preguntes són formulades en aquesta llengua.

En canvi, quan la comunicació és oral, encara que es tracti de situacions d'una certa formalitat (preguntes a classe, converses entre professors i alumnes relatives a la tutoria, etc.), és més freqüent l'ús del castellà i hi ha un petit percentatge de nois i noies que ofereixen una certa resistència a l'ús del català, en part per inseguretats, i en menor proporció per prejudicis.

No cal dir que sempre que parlen entre ells ho fan en castellà, fins al punt que els pocs catalanoparlants que hi ha al centre -no són mai més de dos o tres per classe- no tenen pràcticament ocasió de parlar la seva llengua. La

incorporació al centre de l'alumnat nouvingut, la majoria de procedència sud-americana, incrementa les dificultats d'ús de la llengua catalana.

És per tot això que l'INS Apel·les Mestres impulsarà la tendència a usar el català en el màxim de contextos possibles i els alumnes que s'han incorporat tardanament al sistema educatiu de Catalunya tindran un suport addicional d'ensenyament de la llengua catalana segons allò acordat al Pla d'acollida del centre.

2. ÀMBIT ADMINISTRATIU

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i d'aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa. (Decret 143/2007, de 26 de juny).

La documentació interna i externa del centre és tota en català. Tenint en compte la procedència diversa de molts dels nostres alumnes, es facilitarà, si cal, la traducció de la documentació externa en les seves llengües d'origen.

3. ÀMBIT ORGANITZATIU

L'INS Apel·les Mestres intenta garantir que les metodologies i els agrupaments de l'alumnat afavoreixin les interaccions per tal de millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Així, aquest curs, per tal d'atendre l'alta diversitat del nostre alumnat, el centre ha distribuït els alumnes de 2n 3r i 4t d'ESO en agrupaments flexibles a les matèries instrumentals (matemàtiques, llengua castellana, llengua catalana i llengua anglesa).

4. ÀMBIT PEDAGÒGIC

El tractament de la llengua catalana com a llengua vehicular i d'aprenentatge

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i d'aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicats amb les famílies. (Decret 143/2007, de 26 de juny).

Acollida de l'alumnat nouvingut

Des del curs 2005-2006 el centre té un Pla d'acollida i integració que explicita les actuacions que es porten a terme amb els alumnes nouvinguts

per tal de facilitar-ne l'acollida emocional, la integració en el sistema educatiu i els aprenentatges lingüístics.

TRACTAMENT DE LLENGÜES

El procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua castellana

L'escola ha de garantir que el seu alumnat tingui també un domini ple del castellà, oferint l'ensenyament d'aquelles formes d'ús menys conegudes pel seu alumnat. (Decret 143/2007, de 26 de juny).

L'INS Apel·les Mestres organitza diverses activitats que tenen com a objectiu el foment de la lectura en castellà: concursos literaris de Sant Jordi, participació en el Pla de lectura ...

El procés d'ensenyament-aprenentatge de les llengües estrangeres

El centre vetllarà perquè tot l'alumnat, en acabar l'educació obligatòria, pugui comprendre i emetre missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi determinat en el projecte educatiu. (Decret 143/2007, de 26 de juny).

La llengua francesa

Els alumnes que han triat la matèria optativa de francès parlen el català i el castellà, n'han treballat en gran mesura els sistemes lingüístics, disposen d'un vocabulari considerable en les dues llengües i es troben en una situació d'immersió lingüística i social que en determina el dia a dia. A més a més, com que aprenen l'anglès, ja estan familiaritzats amb la dinàmica de treball d'una classe de llengua estrangera, i es troben en procés d'adquisició de les estratègies pròpies d'aquest àmbit.

Tots aquests elements són de gran utilitat per facilitar l'aprenentatge d'una llengua addicional; però al mateix temps, el treball que es fa a classe de francès els ajuda a consolidar el coneixement (meta)lingüístic de les llengües que ja parlen, i a reflexionar sobre fets culturals que els afecten directament i sobre els recursos personals davant situacions de comunicació desconegudes.

Quan els alumnes nouvinguts no parlen encara el català, aquest treball és d'aplicació immediata en tots els àmbits: lingüístic, cultural i d'estratègies d'aprenentatge d'una llengua estrangera. La matèria de francès deixa de ser una matèria aïllada en la mesura que els ajuda a descobrir o consolidar aspectes abordats a l'Aula d'Acollida, sigui vocabulari, estructures, costums, eines per comunicar quan no controlen la situació, etc.

La proximitat del francès amb el català és més acusada que amb el castellà, per això, sense deixar de treballar les diferències, mirem de reflexionar sobre els avantatges i els inconvenients de la similitud que presenten totes dues llengües.

Comparació dels sistemes lingüístics francès i català / espanyol

Aprendre una llengua vol dir prendre consciència del funcionament d'un sistema lingüístic, que inevitablement comparem amb els sistemes que ja coneixem per tal de buscar simetries i diferències. No es tracta de traduir sistemàticament, sinó d'analitzar els punts de contacte que afavoreixen l'aprenentatge, i les dissimetries que ens poden portar a errors gramaticals més o menys greus.

El francès és més proper al català, per això, en la majoria dels casos, és a aquesta llengua que recorrem perquè els alumnes s'adonin que el francès els resulta més fàcil del que es pensen, i mirem d'acostumar-los a buscar en el català allò que no troben en el francès. És el cas, per exemple, de la diferència, més accentuada en català i en francès que no pas en castellà, entre la fonètica i l'escriptura; de l'explicitació dels nexes de referència (repetició de preposicions, ús dels possessius i demostratius, entre d'altres), més acusada igualment en català i en francès que no pas en castellà; de la complexitat de la doble pronominalització que presenten totes dues llengües; de l'existència tant en català com en francès de dos pronoms molt semblants (*en, hi / en, y*); de l'acotació de l'espai en dues zones (proximitat-llunyania) que suposen els díctics en català i francès, etc.

En un segon moment, comparem el punt treballat amb el corresponent del sistema lingüístic dels alumnes nous, tant de parla castellana com estrangera pròpiament, ja que tota variació geogràfica d'una llengua implica petits canvis en l'estructura lingüística.

Comparació de la cultura francesa i catalana o espanyola

La llengua determina la percepció de la realitat i reflecteix la cultura d'una nació. Els alumnes no tenen consciència del que suposa aquesta afirmació, de manera que en les classes d'idiomes mirem de posar-la de relleu mitjançant els fenòmens lingüístics i la realitat cultural dels països d'ells quan aprenen la llengua.

Incidim en aquest àmbit en el caràcter religiós o laic de les festivitats, els rituals, els costums, la geografia i els personatges o les fites històriques més destacades.

Aprofitem en un segon moment per comparar-los amb la llengua i la cultura dels alumnes nous o dels que vénen de països de parla no castellana o catalana.

Es tracta d'una ocasió única no només per afavorir la integració dels nous, sinó també per enriquir la cultura del nostre alumnat.

Reflexió sobre estratègies d'aprenentatge d'una llengua estrangera

Tot aprenentatge implica l'adquisició d'uns coneixements i d'uns procediments indispensables per assolir-los. A la classe de francès posem de relleu certes estratègies que els nostres alumnes tenen sense saber-ho, i que poden continuar aplicant de manera conscient per superar les limitacions que puguin sentir en un moment determinat.

Insistim, per exemple, en exercicis de fonètica, tècniques de memorització lúdiques, l'anàlisi dels punts forts i febles de cada alumne/a pel que fa a l'aprenentatge d'una llengua estrangera, la reflexió sobre les tècniques de recerca d'informació en textos orals i escrits i de transmissió d'un missatge malgrat que no disposen de tots els elements lingüístics d'un nadiu/a.

Aquesta anàlisi que duem a terme a la classe de francès afavoreix l'assoliment d'una competència lingüística i comunicativa en les dues llengües de l'alumnat del centre, alhora que estimula els alumnes nous a utilitzar el català malgrat les inevitables mancances.

La llengua anglesa

L'objectiu principal a les classes d'anglès és aconseguir la familiaritat de l'alumne amb les estructures de la llengua anglesa, perquè aquest se senti més segur a l'hora d'expressar-se i d'utilitzar la llengua.

Per a poder comprendre i produir missatges orals i escrits que facin referència a les diverses situacions habituals de comunicació, s'empren estratègies i recursos lingüístics que permeten una comunicació satisfactòria. Tot sovint utilitzem primer la llengua catalana com a element facilitador de l'aprenentatge de la llengua anglesa i com a instrument per a millorar les produccions pròpies.

Aprendre anglès és també accedir a una nova percepció de la realitat i adquirir coneixements sobre el context on es desenvolupa, comparant-los amb els de la seva pròpia cultura.

Tot i provar de fer servir la llengua anglesa a l'aula des del principi i integrar-la d'una manera natural en les diverses activitats que es duen a terme, es pot utilitzar la llengua materna a classe sempre que sigui imprescindible o serveixi d'ajuda. D'altra banda, com que els alumnes han de fer activitats a casa que complementen l'activitat duta a terme a l'aula, cal familiaritzar-los amb els elements lingüístics que els capaciten per fer activitats pel seu compte, sense l'ajuda del professor. Per això és molt important que les referències gramaticals es presentin en la llengua materna i que se'ls faciliti un diccionari bilingüe.

L'atenció a la diversitat a l'aula d'anglès

Les classes on hi ha alumnes amb diferents nivells de capacitat i de motivació són freqüents. Una sèrie de factors socials (experiència d'aprenentatge prèvia, aspectes socials i familiars) i de factors psicològics (personalitat, estil i hàbit d'estudi, motivació...) contribueixen a aquesta manca d'uniformitat.

Potser la diversitat de nivells dóna més vida a una classe, però també planteja alguns problemes d'organització. Per a respondre a les necessitats dels grups heterogenis posem en marxa una sèrie d'activitats específiques.

Atenció a la diversitat en la programació

Tots els components (objectius, continguts, activitats, metodologia i avaluació) es treballen des de dues dimensions: **l'àmbit bàsic**, que reuneix els elements mínims o nuclears del currículum, de manera que justifiquen les activitats de reforç per als alumnes que no els assoleixen; i **l'àmbit d'ampliació o aprofundiment**, que propicia un nivell més gran de complexitat, adreçat als alumnes que resolen de forma satisfactòria els nivells bàsics. Per aconseguir aquesta estratègia de programació, els continguts dels textos d'anglès incorporen uns apartats específics que contribueixen tant al tractament dels eixos transversals com al reforç o l'ampliació dels coneixements.

Atenció a la diversitat en la metodologia

Es presenten les activitats classificades i graduades d'acord amb les tasques i la dificultat, i s'estableixen repertoris d'activitats de complexitat baixa, mitjana o alta, d'entre les quals les primeres són les més nombroses.

Aquest enfocament permet un procés d'individualització i la previsió d'una selecció anticipada i planificada d'activitats, per donar resposta de manera selectiva a les necessitats de reforç o d'ampliació.

Atenció a la diversitat en els materials utilitzats

La utilització combinada dels materials fa possible la resposta a la diversitat d'acord amb els objectius previstos. Amb aquesta finalitat, la proposta també es basa en els diferents mitjans que permeten els materials, tant de l'alumne com del professor, materials que ens facilita la mateixa editorial dels llibres escollits pel Departament d'Anglès.

El problema principal a les classes d'anglès són els alumnes que ni tan sols saben o entenen la llengua castellana. Aquests alumnes són sempre una dificultat afegida a les classes ja que no segueixen el mateix currículum que els altres. En la majoria dels casos aquests alumnes no se senten motivats per estudiar una llengua estrangera. Consideren aquesta matèria massa allunyada del seu entorn i per això poc rellevant en la seva formació. A més a més, els materials publicats amb nivells de dificultat tan mínims solen estar

dirigits a nens petits i, per tant, els temes emprats per presentar els continguts són molt distants dels camps d'interès d'un alumne de 12 a 16 anys .

L'avaluació dels alumnes amb adaptació curricular està molt marcada per l'estudi inicial d'aquests alumnes. Es tracta d'una avaluació de progressos no sols a nivell conceptual, sinó essencialment actitudinal i procedimental. Es tracta que l'alumne aconseguixi ser autònom en l'estudi d'una llengua estrangera i demostrï interès per ampliar els seus coneixements, que respecti els materials que utilitza, que trobi el seu lloc amb els companys d'aula i que se senti còmode i positivament disposat a aprendre.

Actuacions per al curs 2018-2019

La Comissió del Projecte Lingüístic de Centre, creada el 2007, està formada per:

Un membre de l'equip directiu:	Begoña García
La coordinadora lingüística:	Dolors Gendre
L'assessor LIC:	Jaume Agustí
3 membres d'altres departaments:	Marga Serrano (Departament d'Anglès) Alejandro López (Departament de Llengua i Literatura Catalanes) Cristina Bauret (Departament de Llengua i Literatura Castellanes)

Aquesta comissió assessora l'equip directiu i col·labora amb la coordinadora en la promoció i coordinació de la concreció del Projecte lingüístic, en la difusió de les mesures d'aquest projecte dins de la comunitat educativa i en l'actualització bibliogràfica del centre. Per a aquestes funcions també gestiona els recursos que siguin necessaris. Aquest any la comissió s'ha reunit per tal de donar continuïtat a les mesures preses per l'anterior comissió lingüística.

Tenint present sempre l'objectiu d'aconseguir que el català sigui el vehicle d'expressió oral i escrita en totes les activitats internes i externes del centre, la Comissió del Projecte Lingüístic de Centre es proposa de:

- a) Proporcionar a la comunitat educativa del centre les eines necessàries per correcte ús de la llengua

- b) Incentivar entre els nois i noies l'hàbit d'expressar-se en català tant en actes públics com en la comunicació interpersonal.

c) Estimular el coneixement de la realitat catalana, especialment en aquelles matèries -ciències socials, història de l'art...- que puguin incloure-la en la programació de continguts.

d) Donar continuïtat a les activitats que ja han anat funcionant en cursos anteriors i proposar-ne de noves:

- La participació dels alumnes de 1r d'ESO en l'activitat *Roda de contes*.
- La convocatòria dels "Premis Apel·les Mestres" per Sant Jordi.
- La publicitat de certàmens literaris en què pugui participar l'alumnat.
- La informació d'activitats de lleure adreçades a l'alumnat nouvingut en què es fomenti l'ús de la llengua catalana (aula d'estiu per a nouvinguts de l'Associació Cultura Tretze...).
- Pla de Lectura del centre.
- Participació de l'alumnat en el concurs: Lectura en veu alta.
- Participació de l'alumnat en el Certamen d'Oratòria.
- Participació en la lliga de debat.
- Exposicions orals de les conclusions dels projectes ABP.

Per tal de fomentar el multilingüisme els departaments d'anglès i francès representats a la comissió incentiven les següents activitats:

- Introducció de l'anglès com a llengua vehicular de les matèries:

Cultura i valors ètics

Teatre

Informàtica

- Preparació per superar la prova del nivell B1 d'anglès com activitat extraescolar i gratuïta a l'alumnat voluntari a partir de 4t d'ESO.
- Foment de les parelles lingüístiques. Dos alumnes van a un centre de primària una hora a la setmana per conversar amb anglès amb alumnes d'aquest nivell.